

Chovatel/chovatelka exotických ptáků (kód: 41-048-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů:	Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání:	Chovatel zvířat v zoo; Chovatel exotických ptáků
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Kompletace a údržba chovných zařízení pro exotické ptáky, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku	4
Obsluha přístrojů a technického zázemí chovů exotických ptáků, zajištění bezpečnosti práce	4
Reprodukce exotických ptáků	4
Přirozený a umělý odchov exotických ptáků, obsluha líhní	4
Prevence nákaz v chovech exotických ptáků	4
Příprava krmiv a krmení exotických ptáků	4
Charakteristika exotických ptáků, specifický přístup k chovu náročnějších druhů	4
Zabezpečení welfare v chovech exotických ptáků	4
Aplikace zákonů a nařízení a mezinárodních dohod upravujících chov ohrožených druhů světové fauny (CITES)	4
Odchyt a odborná manipulace s exotickými ptáky, příprava na transport	4
Poskytování kvalifikovaných informací z oblasti chovu exotických ptáků	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 15.01.2021

Kritéria a způsoby hodnocení

Kompletace a údržba chovných zařízení pro exotické ptáky, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat typy vnitřních a venkovních voliér, předvést manipulaci vně i uvnitř voliér, zajištění proti úniku ptáků	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vybrat vhodné místo pro chovná zařízení z hlediska nároků ptáků	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Změřit teplotu a vlhkost v místě chovu, navrhnout denní světelný a tepelný režim	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit, jakým způsobem je zajištěno větrání v uzavřených prostorách a zastínění u venkovních zařízení, popsat opatření proti průvanu	Ústní ověření
e) Osadit hnízdní budky nebo hnízdní podložky a bidla, vybrat vhodný substrát na podlahu voliéry, založit krmivo a instalovat napáječky, předvést čištění voliéry	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Založit provozní a karanténní deník pracoviště, zapsat teplotu, vlhkost, biologická pozorování (zdravotní stav, párování, agresivní chování, snůška apod.) a mimořádné události	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha přístrojů a technického zázemí chovů exotických ptáků, zajištění bezpečnosti práce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést obsluhu technických zařízení zaručujících potřebné mikroklima v uzavřených prostorách (např. klimatizaci, zvlhčovače, ventilaci, topná tělesa, infralampy, UV lampy, ionizační zařízení, rozvody vody), popsat ovládání časových spínačů a připojit umělé líhně k síti	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Dodržovat bezpečnost práce a ochranu zdraví s ohledem na možnost přenosu závažných onemocnění (např. psitakóza), respektovat základní povinnosti při práci s biologickým materiálem, údržbě a preventivních kontrolách elektrických zařízení, požární prevenci	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Reprodukce exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat podrobně reprodukční biologii 3 rozdílných řádů ptáků, popsat způsoby určení pohlaví podle chování a fyziologických příznaků a předvést určení pohlaví	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat sestavování chovných párů, uvést délky inkubace a charakterizovat specifika postnatálního vývoje mláďat u krmivých a nekrmivých druhů	Ústní ověření
c) Popsat základní odlišnosti v chovu 3 rozdílných druhů, uvést, za jakých podmínek a jakým způsobem je možné chovat samce a samice společně či ve větších skupinách a kdy je nutný oddělený odchov	Ústní ověření
d) Charakterizovat chov druhů citlivých na krátkodobý stres (vyrušování, hluk z přístrojů)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Přirozený a umělý odchov exotických ptáků, obsluha líhni

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zapojit a názorně předvést funkce jednoduchého typu líhně, včetně umístění vajec a volby časového, teplotního a vlhkostního režimu pro 3 vybrané druhy	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat princip umělého, přirozeného a tzv. kombinovaného odchovu (inkubace v líhni s předáním vajec před líhnutím nebo mláďat pod rodiče), uvést možná rizika při odchovech pod náhradními rodiči (imprinting)	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Prevence nákaz v chovech exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit základní postupy prevence nákaz v chovech: dodržování čistoty, veterinární vyšetření nově přichozících jedinců, karanténní opatření a jejich délka, opatření minimalizující možnost kontaminace chovu volně žijícími savci a ptáky, opatření při výskytu ekto- a endoparazitů, způsoby a druhy očkování	Písemné a ústní ověření
b) Vyjmenovat opatření, která je nutné provést v případě výskytu nákazy, charakterizovat způsoby asanace chovu a likvidace kontaminovaných a biologických materiálů	Ústní ověření
c) Popsat a charakterizovat nejčastější choroby ptáků a jejich původce, popsat součinnost s veterinární službou (na koho a kam se při problémech obrátit), vyjmenovat nákazy podléhající oznamovací povinnosti a nemoci ptáků přenosné na člověka	Písemné a ústní ověření
d) Uvést postup při likvidaci biologického odpadu (uhynulá zvířata, znečištěná podestýlka, zbytky potravy a vody z napáječek) podle platných hygienických a veterinárních předpisů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava krmiv a krmení exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat a popsat základní druhy krmiv pro jednotlivé druhy, denní krmnou dávku a sezonní změny skladby, uvést nejčastěji používané doplňky (vitamíny, minerální látky, probiotické přípravky)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Připravit krmnou směs pro odchov mláďat podle druhového typu, předvést pomůcky pro umělé krmení a stanovit časový rozvrh krmení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Rozpoznat a popsat základní závady krmiv (plísně, hniloba, napadení škůdci, znečištění trusem volně žijících zvířat) a uvést, jaké důsledky může mít jejich použití pro zdraví chovaných zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Charakteristika exotických ptáků, specifický přístup k chovu náročnějších druhů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat běžně chované druhy a skupiny exotických ptáků (hrabaví, měkkozobí, papoušci, šplhavci, sovy, vrubozobí a pěvci), a to po stránce biologické i anatomické	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Uvést příklady vybraných druhů vyžadujících zvláštní péči	Ústní ověření
c) Určit podle obrázků nebo v chovném zařízení nejméně 4 řady exotických ptáků	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zabezpečení welfare v chovech exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit možnosti aplikace principů welfare (životní pohody zvířat) v podmínkách zájmových chovů exotického ptactva, uvést, kým jsou podmínky chovů kontrolovány	Ústní ověření
b) Stanovit maximální počet jedinců u 3 vybraných druhů ptáků vzhledem k dimenzím chovného zařízení a vzájemné toleranci jedinců s využitím doporučení ÚKOZ (Ústřední komise pro ochranu zvířat)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést praktické způsoby spojování nepříbuzných skupin a přidávání nových jedinců do chovu s cílem zabránit projevům agrese ve skupině a ztrátám, definovat nároky jednotlivých druhů na prostor a vzájemnou snášenlivost (druhovou i mezidruhovou)	Ústní ověření
d) Definovat příčiny a negativní následky dlouhodobého stresu, vysvětlit opatření směřující k jeho prevenci	Ústní ověření
e) Vysvětlit způsob řešení důsledků šokových situací (přehřátí nebo podchlazení z důvodu výpadku termoregulačních zařízení, hluk, leknutí, vniknutí a útok predátora apod.)	Ústní ověření
f) Vysvětlit, jakým způsobem je třeba odborně postupovat při záchraně postižených ptáků (dehydrovaných a vyhladovělých i jinak postižených)	Ústní ověření
g) Vysvětlit postup budování konstrukce chovných zařízení, aby v případě neočekávaných situací a následné panice nedocházelo k poraněním vylekaných ptáků, zabezpečení chovných prostor proti vniknutí škodné	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace zákonů a nařízení a mezinárodních dohod upravujících chov ohrožených druhů světové fauny (CITES)

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit význam Mezinárodní konvence o obchodu s ohroženými druhy světové fauny a planě rostoucích rostlin (CITES) a vyjmenovat praktické dopady na chovatele, uvést podmínky při nákupu, dovozu nebo vývozu druhu zařazeného do seznamů I a II CITES, objasnit, jak vypadá a k čemu slouží tzv. CITES permit	Písemné ověření
b) Uvést, jakým způsobem se mohou chovatelé podílet na zamezení nelegálního obchodu s ohroženými druhy ptáků	Ústní ověření
c) Uvést podmínky potřebné pro nákup, dovoz a vývoz ptáků ze zemí mimo EU	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Odchyt a odborná manipulace s exotickými ptáky, příprava na transport

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Podrobně popsat a předvést šetrný odchyt, manipulaci a přípravu na transport vybraného druhu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Poskytování kvalifikovaných informací z oblasti chovu exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prezentovat nejnovější chovatelské poznatky v oboru	Ústní ověření
b) Popsat poradenskou činnost pro orgány státní správy, ochrany přírody, celní správy a policie při taxonomické determinaci živočichů zabavených pro podezření z nelegálního importu nebo exportu	Ústní ověření
c) Popsat základy bezodkladné pomoci směřující k záchraně exotických ptáků	Ústní ověření
d) Uvést příklady osvětové činnosti v oblasti chovu exotických ptáků	Ústní ověření
e) Poskytnout informace k odpovědnému přístupu k chovu obtížně chovatelných a choulostivých druhů a potenciálně nebezpečných druhů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (<https://nsp.cz/jednotka-prace/chovatel-exotickyh-ptaku#zdravotni-zpusobilost>).

U kompetence **Kompletace a údržba chovných zařízení pro exotické ptáky, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku** bude uchazeč řešit chovná zařízení pro 3 druhy ptáků (po 1 druhu z řádů hrabaví, papoušci a vrubozobí).

U kompetence **Přirozený a umělý odchov exotických ptáků, obsluha líhní** v kritériu a) autorizovaná osoba vybere 3 rozdílné druhy z řádů vrubozobí, brodiví a hrabaví.

Autorizovaná osoba pro ověření kritéria c) u kompetence **Charakteristika exotických ptáků, specifický přístup k chovu náročnějších druhů** vybere 8 ze 150 až 180 běžně chovaných druhů exotických ptáků v ČR (vrubozobí, papoušci, hrabaví, sovy, měkkozobí, astrildovití a další drobní pěvci).

U kompetence **Zabezpečení welfare v chovech exotických ptáků** v kritériu b) vybere autorizovaná osoba 3 druhy z rozdílných skupin (monogamní, společenské a solitérní druhy).

U kompetence **Odchyt a odborná manipulace s exotickými ptáky, příprava na transport** u kritéria a) předvede uchazeč odchyt jednoho druhu ptáka (podle možností v době konání zkoušky).

Při ověřování kompetencí formou praktických úloh je třeba sledovat a hodnotit zručnost provádění všech úkonů, při práci s přístroji dodržování bezpečnosti, stejně jako hygieny práce, pozornost věnovat kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných prací. Přitom je nutné posuzovat nejen konečný výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu s ohledem na druh ptáků a podle podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na zručnost a etiku, správnou techniku manipulace se zvířaty podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi. Zvláštní pozornost je třeba věnovat způsobu odchytu, fixaci a případně i ošetření a transportu ve smyslu omezení stresu a nebezpečí poranění zvířat, stejně tak vysvětlit nebezpečí pro chovatele v případě manipulace s velkými papoušky (arové, kakaduové).

Předpokládá se rutinní znalost bezpečného zacházení s desinfekčními a čisticími prostředky a zajišťování likvidace biologického odpadu ve smyslu platných předpisů.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání chovatel cizokrajných zvířat nebo v jiném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let odborné praxe v chovech exotických ptáků nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti chovu cizokrajných zvířat.
- b) Vyšší odborné vzdělání v oboru zaměřeném na biologii nebo zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovech exotických ptáků nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti chovu cizokrajných zvířat.
- c) Vysokoškolské vzdělání v oblasti zemědělství nebo veterinářství nebo biologických oborů a alespoň 5 let odborné praxe v chovech exotických ptáků nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování nebo učitele odborných předmětů v oblasti chovu cizokrajných zvířat.
- d) Profesionální kvalifikace 41-048-M Chovatel/chovatelka exotických ptáků a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v chovech exotických ptáků.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Alespoň dva typy voliér, případně mobilních dílů pro sestavení, 2 typy klecí
- Základní komponenty zařízení vnitřku voliéry - parkosy, hnízdní budky, napáječky, podložky, bidla, substráty
- Základní sortiment krmiv a komponent pro výrobu speciálních míchanic
- Technická zařízení potřebná k sledování a regulaci teploty, vlhkosti a světelného režimu – klimatizace, zvlhčovače, teploměry, vlhkoměry, časové spínače, topné prvky
- Materiál a prostředky na čištění chovného zařízení
- Jednoduchý typ líhně pro názornou demonstraci způsobu zapojení líhně
- 2 ks exotických ptáků vhodných pro názornou ukázkou dovednosti odchyту a manipulace se zvířaty, transportní boxy nebo klece
- Atlas exotického ptactva, případně obrazové tabule pro poznávací část zkoušky

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je 30 minut. Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

ZOO Praha

SOŠ a SOU Praha - Čakovice

ZOO Jihlava